

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΕΣΠΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΕΣΠΑ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ &
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ταχ. Δ/ση : Μητροπόλεως 3,

Ταχ. Κώδικας : 10557

Πληροφορίες : Ι. Κονδύλη

: Μ. Κουτσούρη

Τηλ. : 2103726032

: 2103726022

Email : ikondyli@mou.gr

: mkoutsouri@mnec.gr

**Κατευθύνσεις για την προετοιμασία υποβολής των Προγραμμάτων
του ΕΣΠΑ 2021-2027**

Ιούνιος 2021

Περιεχόμενα

1.	Εισαγωγή	1
2.	Ειδικά θέματα των Κανονισμών των Ταμείων	1
2.1.	Θεματική συγκέντρωση	1
2.2.	Στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης	3
2.3.	Πεδία παρέμβασης και συνεισφορά στους στόχους για το κλίμα	3
3.	Ειδικά θέματα επί του προτύπου των Προγραμμάτων	4
3.1.	Κεφάλαιο 1 «Στρατηγική του προγράμματος: κύριες αναπτυξιακές προκλήσεις και απαντήσεις πολιτικής»	4
3.2.	Κεφάλαιο 2 «Προτεραιότητες»	5
3.3.	Κεφάλαιο 3 «Σχέδιο χρηματοδότησης»	7
3.4.	Κεφάλαιο 4 «Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι»	7
3.5.	Κεφάλαιο 5 «Αρμόδιες για το πρόγραμμα αρχές»	7
3.6.	Κεφάλαιο 6 «Εταιρική σχέση»	7
3.7.	Κεφάλαιο 7 «Επικοινωνία και προβολή»	8
4.	Χρονοπρογραμματισμός και επόμενες ενέργειες	8
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	10

1. Εισαγωγή

Το παρόν έγγραφο αποτελεί συνέχεια της 2^{ης} Εγκυκλίου «Προετοιμασία του σχεδιασμού των Προγραμμάτων 2021-2027» και της 2^{ης} έκδοσης του ΕΣΠΑ 2021-2027 που υποβλήθηκε στην ΕΕ στις 10 Μαΐου 2021.

Το έγγραφο εξειδικεύει κατευθύνσεις για το σχεδιασμό και την άτυπη υποβολή των Προγραμμάτων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) και αφορά τα ακόλουθα:

- Ενημέρωση για διατάξεις οι οποίες έχουν τροποποιηθεί σε σχέση με τα αναφερόμενα στη 2^η Εγκύκλιο μετά την οριστικοποίηση του Κανονιστικού Πλαισίου.
- Συμπλήρωση και εξειδίκευση οδηγιών της 2^{ης} Εγκυκλίου σε ειδικά θέματα που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη από τους φορείς κατάρτισης κατά τη συμπλήρωση του προτύπου (template) του Προγράμματος.
- Κατανομή των πόρων των Προγραμμάτων ανά Ταμείο, Στόχο Πολιτικής και έτος.
- Χρονοδιάγραμμα για το σχεδιασμό, τη διαβούλευση και την άτυπη υποβολή των Προγραμμάτων στην ΕΕ.

2. Ειδικά θέματα των Κανονισμών των Ταμείων

2.1. Θεματική συγκέντρωση

Στο πλαίσιο του Καν. ΕΤΠΑ (της 19^{ης} Μαΐου 2021), τα ποσοστά θεματικής συγκέντρωσης που απαιτούνται επί του συνόλου των πόρων του ΕΤΠΑ σε κάθε κράτος μέλος, με εξαίρεση τους πόρους που αφορούν την τεχνική βοήθεια, αφορούν τους ΣΠ1 και ΣΠ2 (άρθρο 4) και τον Ειδικό Στόχο 5i του ΣΠ5 (άρθρο 11).

Στην επίτευξη του Ε.Σ. i του ΣΠ5 απαιτείται να συνεισφέρουν τα Περιφερειακά Προγράμματα (ΠεΠ) σύμφωνα με την εξειδίκευση που αποτυπώνεται στο Παράρτημα ΙΙΙ.

Όσον αφορά στη θεματική συγκέντρωση του ΕΚΤ+, αναφέρονται τα εξής:

- Τουλάχιστον το 25% των συνολικών πόρων του ΕΚΤ+ θα διατεθούν στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης για τους ειδικούς στόχους της πολιτικής κοινωνικής ένταξης, όπως ορίζονται στο Άρθρο 4, Παράγραφος 1, σημεία η) έως ιβ) του Κανονισμού ΕΚΤ+.
- Τουλάχιστον το 3% των συνολικών πόρων του ΕΚΤ+ στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης για τον ειδικό στόχο της αντιμετώπισης της υλικής στέρησης, όπως ορίζεται στο Άρθρο 4, Παράγραφος 1, σημείο ιγ) του Κανονισμού ΕΚΤ+ ή σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις στο πλαίσιο του ειδικού στόχου ιβ) ή και των δύο στόχων.
- Τουλάχιστον το 12,5% για τη στήριξη της απασχόλησης των νέων στα Κράτη Μέλη με ποσοστό νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΑΚ), όπως στην Ελλάδα, μεγαλύτερο από τον μέσο όρο της Ένωσης το 2019.

Ειδικότερες απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής και των ανωτέρω, απεικονίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Απαίτηση	Σχετικοί ειδικοί στόχοι	Διευκρίνηση	Πώς τεκμαίρεται η θεματική συγκέντρωση σε εθνικό επίπεδο;
25% Κοινωνική Ένταξη	Ε.Σ. η) έως ιβ) Κανονισμού ΕΚΤ+	Ο ΕΣ ιβ) συνδράμει στο βαθμό που δεν χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση της υλικής στέρησης	Από τα πεδία παρέμβασης των Ε.Σ. η) έως ιβ) από τα Προγράμματα (Ενότητα 2.1.1.1.3, πίνακας 1 template)
3% Αντιμετώπιση της υλικής στέρησης	Ε.Σ. ιγ) Κανονισμού ΕΚΤ+ ή σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις στο πλαίσιο του ειδικού στόχου ιβ) ή και των δύο ΕΣ	Στην περίπτωση που χρησιμοποιηθεί ο ΕΣ ιβ) τότε δεν προσμετράται στο 25%, και προγραμματίζεται σε ειδική προτεραιότητα	Από ειδική προτεραιότητα που θα έχει μόνο το ΠΑΝΑΔΕΒΜ 2021-2027 με 90% ποσοστό συγχρηματοδότησης ανεξαρτήτως χωροθέτησης (Ενότητα 3, πίνακας 3.6 template)
12,5% στήριξη της απασχόλησης των ΕΕΑΚ	Τουλάχιστον από τον ΕΣ α), αλλά και από τους ΕΣ στ) και ιβ)	Η Ελλάδα, καθώς έχει % ΕΕΑΚ μεγαλύτερο από τον μέσο όρο της Ένωσης το 2019, επιλέγει τη χρήση σχετικής ειδικής προτεραιότητας και όχι προγράμματος.	Από ειδική προτεραιότητα που θα έχει μόνο ΠΑΝΑΔΕΒΜ 2021-2027 (Ενότητα 3, πίνακας 3.6 template)
5% Αντιμετώπιση παιδικής φτώχειας	ΕΣ στ) και η) έως ιβ) Κανονισμού ΕΚΤ+	Το 5% εντάσσεται στο 25% αλλά προσοχή όχι οι σχετικοί πόροι του ΕΣ στ)	Από την ένδειξη συγκεκριμένου ποσού στη σχετική επιλογή στον πίνακα με τις δευτερεύουσες διαστάσεις του ΕΚΤ+ στους ΕΣ στ) και η) έως ιβ) του ΕΚΤ+ (Ενότητα 2.1.1.1.3, πίνακας 4 template)

Οι παραπάνω απαιτήσεις ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαμόρφωση των χρηματοδοτικών πινάκων του ΕΣΠΑ στη δεύτερη έκδοση που υποβλήθηκε άτυπα στην Επιτροπή. Σε περαιτέρω ανάλυση που πραγματοποιήθηκε οι εθνικοί στόχοι που θα τεθούν στον πίνακα 6.2 του ΕΣΠΑ για τις παραπάνω απαιτήσεις των κανονισμών, δεν θα είναι πλέον οι ελάχιστες που προσωρινά αποτυπώθηκαν στο άτυπο κείμενο (έκδοση 2) αλλά περισσότερο φιλόδοξοι ως ακολούθως: 28% Κοινωνική Ένταξη (που θα καλυφθεί από ΠΑΝΑΔΕΔΒΜ και ΠεΠ), 6% Αντιμετώπιση της υλικής στέρησης (που θα καλυφθεί από ΠΑΝΑΔΕΔΒΜ), 14% στήριξη της απασχόλησης των νέων ηλικίας 15-29 ετών που είναι Εκτός Εκπαίδευσης, Απασχόλησης, Κατάρτισης (ΕΕΑΚ) (που θα καλυφθεί από ΠΑΝΑΔΕΔΒΜ και ΠεΠ) και 8% Αντιμετώπιση παιδικής φτώχειας (που θα καλυφθεί από ΠΑΝΑΔΕΔΒΜ και ΠεΠ). Η ΕΑΣ έχει ζητήσει εξειδίκευση των δράσεων ανά Ειδικό Στόχο και Περιφέρεια από τα αρμόδια προτείνοντα υπουργεία και στο επόμενο διάστημα πρόκειται να σταλούν εξειδικεύσεις στις αρχές σχεδιασμού των προγραμμάτων που θα αποτυπώνουν συγκεκριμένα τα ανωτέρω.

2.2. Στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης

Η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ), όπως αναφέρεται και στο σχέδιο ΕΣΠΑ 2021-2027, θα είναι εθνικής εμβέλειας με περιφερειακή διάσταση. Για τον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων θα εφαρμοστεί συστηματικά και στα δύο επίπεδα Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης. Σε εθνικό επίπεδο η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης θα έχει ως στόχο την ανάδειξη και εξειδίκευση των προτεραιοτήτων της ΕΣΕΕ, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν από το ΠΑΝΕΚ. Σε περιφερειακό επίπεδο η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης θα βελτιωθεί-αναβαθμιστεί σε διαδικασίες και συμμετοχές και θα έχει στόχο την εξειδίκευση της περιφερειακής διάστασης της ΕΣΕΕ αλλά και την τροφοδότηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης που πραγματοποιείται σε εθνικό επίπεδο με νέες καινοτόμες ιδέες. Οι προτεραιότητες που αναδεικνύονται σε περιφερειακό επίπεδο και συνάδουν με την ΕΣΕΕ θα χρηματοδοτούνται από το αντίστοιχο περιφερειακό Πρόγραμμα. Εκτιμάται ότι η επικαιροποίηση των Περιφερειακών Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης δύναται να χρησιμεύσει τόσο ως συνεισφορά στον Εθνικό Σχεδιασμό, όσο και για την προτεραιοποίηση και εξειδίκευση της περιφερειακής διάστασης της ΕΣΕΕ κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων. Ένα νέο (υπό διαμόρφωση) σύστημα διακυβέρνησης θα συνδράμει στην πρόσφορη εφαρμογή, διαχείριση και υποστήριξη των ανωτέρω διαδικασιών.

Από τα ΠεΠ όπως περιγράφεται και στο ΕΣΠΑ, θα χρηματοδοτηθούν τοπικού χαρακτήρα ερευνητικές υποδομές που δεν συμπεριλαμβάνονται στο σχετικό Πολυετές Σχέδιο, καθώς και στοχευμένες ενισχύσεις ΜΜΕ, που θα εξυπηρετούν την περιφερειακή διάσταση της Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση και των οποίων η ανάγκη ενίσχυσης προκύπτει από την εφαρμογή της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης σε περιφερειακό επίπεδο. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή των δράσεων ενισχύσεων ΜΜΕ οριζόντιου χαρακτήρα, θα γίνεται στο πλαίσιο υλοποίησης του ΠΑΝΕΚ για καλύτερο συντονισμό αυτών.

2.3. Πεδία παρέμβασης και συνεισφορά στους στόχους για το κλίμα

Τα πεδία παρέμβασης παρέχουν μία περαιτέρω ανάλυση των ειδικών στόχων και χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της συνεισφοράς των πόρων της συμμετοχής του Κράτους Μέλους στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα και για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων. Το ποσοστό αυτό διαφοροποιείται ανάλογα με τη συνάφεια του κάθε πεδίου παρέμβασης με δράσεις που συνεισφέρουν στους στόχους για το κλίμα καθώς και τους περιβαλλοντικούς στόχους (Παράρτημα Ι του ΚΚΔ).

Η συνεισφορά κάθε Προγράμματος στην επίτευξη της κανονιστικής απαίτησης για 30% των πόρων του ΕΤΠΑ και 37% των πόρων του Ταμείου Συνοχής, προκύπτει από την ενδεικτική δημοσιονομική κατανομή του Πίνακα 1 στο κεφάλαιο 2.1.1.1.3 του υποδείγματος (template) των Προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό κατεύθυνση και επιδίωξη αποτελεί η συγκέντρωση κατά το δυνατόν περισσότερων πόρων σε πεδία παρέμβασης που συμβάλλουν με υψηλά ποσοστά στους στόχους για το κλίμα, προκειμένου να επιτευχθούν και οι ενδεικτικοί στόχοι που τίθενται στο ΕΣΠΑ 2021-2027 για 27% των πόρων του ΕΤΠΑ και 32% των πόρων του Τ.Σ. σε εθνικό φυσικά επίπεδο.

Στο πλαίσιο του ΕΚΤ+ δράσεις που συνεισφέρουν σε πράσινες δεξιότητες και θέσεις εργασίας και στην πράσινη οικονομία, θα συμβάλλουν με ποσοστό 100% στο στόχο της κλιματικής αλλαγής εφόσον επισημανθούν με τον κωδικό 01 στον πίνακα του κεφαλαίου 2.1.1.1.3 του υποδείγματος (template) των Προγραμμάτων. Ο πίνακας αφορά τους δευτερεύοντες θεματικούς στόχους του ΕΚΤ+.

Οι πίνακες με τα πεδία παρέμβασης συμπληρώνονται στο υπόδειγμα των Προγραμμάτων ανά ειδικό στόχο. Στο Παράρτημα IV του παρόντος εγγράφου έχει γίνει η αντιστοίχιση των ειδικών στόχων με τα πεδία παρέμβασης του ΚΚΔ (της 19^{ης} Μαΐου 2021).

3. Ειδικά θέματα επί του προτύπου των Προγραμμάτων

3.1. Κεφάλαιο 1 «Στρατηγική του προγράμματος: κύριες αναπτυξιακές προκλήσεις και απαντήσεις πολιτικής»

Το Κεφάλαιο 1 του υποδείγματος των Προγραμμάτων θα πρέπει να περιλαμβάνει μία σύνοψη των κύριων προκλήσεων και να λαμβάνει υπόψη:

- i) τις οικονομικές, κοινωνικές και εδαφικές διαφορές, καθώς και ανισότητες, με εξαίρεση τα προγράμματα που υποστηρίζονται από το ΕΤΘΑΥ,
- ii) τις ανεπάρκειες της αγοράς,
- iii) τις επενδυτικές ανάγκες και τη συμπληρωματικότητα και συνέργεια με άλλες μορφές στήριξης,
- iv) των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές συστάσεις ανά χώρα, στις σχετικές εθνικές ή περιφερειακές στρατηγικές του εν λόγω κράτους μέλους, περιλαμβανομένου του ενοποιημένου εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα, σε σχέση με τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων,
- v) προκλήσεων ως προς τη διοικητική ικανότητα και τη διακυβέρνηση και μέτρων απλοποίησης,
- vi) μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αντιμετώπιση δημογραφικών προκλήσεων, κατά περίπτωση,
- vii) των διδαγμάτων που έχουν αντληθεί από την προηγούμενη πείρα,
- viii) μακροπεριφερειακών στρατηγικών και στρατηγικών για τις θαλάσσιες λεκάνες στις περιπτώσεις που τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες συμμετέχουν σε ανάλογες στρατηγικές.

Το Πρόγραμμα για τη Δίκαιη Μετάβαση, θα πρέπει επίσης να λάβει υπόψη τις προκλήσεις μετάβασης που προσδιορίζονται στα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης.

Στο κεφάλαιο 1 θα πρέπει να γίνουν σαφείς αναφορές σε σχετιζόμενες εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές καθώς και στο Green Deal και στις προτεραιότητες που υιοθετεί.

Στον Πίνακα 1 η αιτιολόγηση ανά ειδικό στόχο ή ειδική προτεραιότητα ΕΚΤ+ ή ειδικό στόχο του ΤΔΜ θα πρέπει να γίνει στη βάση των αναγκών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, των υφιστάμενων εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών, του εθνικού προγράμματος ανάπτυξης, της έκθεσης Πισσαρίδη, του ΕΣΠΑ 2021-2027 και το ελληνικό σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0». Επίσης, για την αποτύπωση των προκλήσεων και την αιτιολόγηση των στόχων πολιτικής, μπορούν να αξιοποιηθούν τα συμπεράσματα της αναπτυξιακής μελέτης για τη χώρα, καθώς και τα προφίλ των 13 Περιφερειών που εκπονήθηκαν από τον ΟΟΣΑ, όπως και τα συμπεράσματα αξιολογήσεων που έχουν εκπονηθεί για τους τομείς και τις περιφέρειες.

Τα Προγράμματα θα πρέπει να κάνουν αναφορές στη συνάφεια του προγραμματισμού τους με τις σχετικές ειδικές συστάσεις για τη χώρα μας, με τις σχετικές προκλήσεις που έχουν αναγνωριστεί στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, με τις αρχές του

Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται αυτές οι προκλήσεις. Εκτιμάται ότι η Επιτροπή θα λάβει τα ανωτέρω ιδιαίτερος υπόψη κατά την αξιολόγηση κάθε Προγράμματος.

3.2. Κεφάλαιο 2 «Προτεραιότητες»

Στο Κεφάλαιο 2 γίνεται η ανάλυση των Αξόνων Προτεραιότητας των Προγραμμάτων ανά ειδικό στόχο.

Στο κεφάλαιο 2.Α. Προτεραιότητες εκτός της Τεχνικής Βοήθειας και ειδικότερα στο σημείο 2.Α.2.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη συμπλήρωση του πίνακα στην αρχή της ενότητας 2.1.1 καθώς ο πίνακας θα καθορίσει τη σύνδεση και συνεισφορά του Προγράμματος στις θεματικές συγκεντρώσεις. Ειδικότερα για το ΕΚΤ+ επισημαίνεται, ότι για να συνεισφέρουν στη θεματική συγκέντρωση η κάθε μία από τις παρακάτω δράσεις θα πρέπει να αποτελέσει διακριτό άξονα προτεραιότητας:

- δράσεις που αφορούν την απασχόληση των νέων,
- δράσεις για τη στήριξη των απόρων στο πλαίσιο του ειδικού στόχου «*προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών*» που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο ιγ) του κανονισμού ΕΚΤ+, και
- δράσεις για τη στήριξη των απόρων στο πλαίσιο του ειδικού στόχου «*αντιμετώπιση της υλικής στέρησης με παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, και παροχή συνοδευτικών μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους*» που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο ιβ) του κανονισμού ΕΚΤ¹.

Όσον αφορά το ΕΤΠΑ:

- ο ειδικός στόχος viii του ΣΠ2 (εκτός ΟΧΕ) για την αστική κινητικότητα και
- ο ειδικός στόχος v για την ψηφιακή συνδεσιμότητα του ΣΠ1,

πρέπει κάθε ένας να αποτελέσει διακριτό άξονα προτεραιότητας (άρθρο 4 Καν. ΕΤΠΑ/ΤΣ).

Στην περίπτωση που ένα Πρόγραμμα επιλέξει να συμπεριλάβει «δράσεις κοινωνικής καινοτομίας» αυτές θα πρέπει να αποτελούν ξεχωριστό Άξονα Προτεραιότητας ο οποίος δύναται να έχει έως 95% συγχρηματοδότηση.

Στο σημείο 2.Α.2.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων θα πρέπει διακριτά και για κάθε άξονα προτεραιότητας του προγράμματος να αναφερθούν οι δράσεις εκείνες που «*διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και τη μη διάκριση*» (άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iii) του ΚΚΔ).

Βάσει των υποχρεώσεων που προκύπτουν από το Κανονιστικό Πλαίσιο της ΠΠ 2021-2027 θα πρέπει να αναδειχθεί η σύνδεση του προγράμματος με το περιεχόμενο του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, όπως επίσης της οριζόντιας αρχής για τη μη διάκριση λόγω αναπηρίας και τη διασφάλισης της προσβασιμότητας για τα Άτομα με Αναπηρία, σε συμφωνία και

---

¹ Σε περίπτωση που οι πόροι στο πλαίσιο του ειδικού στόχου που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο ιβ) του κανονισμού ΕΚΤ+ λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς του άρθρου 7 παράγραφος 4 του κανονισμού ΕΚΤ+.

με το περιεχόμενο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες 2021-2030.

Η ανάδειξη της σύνδεσης αυτής θα πρέπει να τροποποιείται ανάλογα θεματικά για τον κάθε Άξονα Προτεραιότητας ώστε να βρίσκεται σε συμφωνία με το περιεχόμενο και το φυσικό αντικείμενο των δράσεών του. Στο επόμενο διάστημα σε συνεργασία με την ΕΣΑΜεΑ θα σταλούν οριζόντια κείμενα σχετικά με κάθε ΣΠ.

Η χώρα συμμετέχει στη μακροπεριφερειακή στρατηγική Αδριατικής - Ιονίου (EUSAIR), η οποία έχει αναγνωρίσει εμβληματικές προτεραιότητες και έργα (flagships) για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 σε όλους τους Πυλώνες της. Τόσο τα τομεακά και περιφερειακά Προγράμματα όσο και τα Προγράμματα ΕΕΣ, θα πρέπει να ευθυγραμμίσουν αντίστοιχες προτεραιότητες και άξονες με τη στρατηγική και να αναγνωρίσουν και να διατυπώσουν στα προγράμματα και συγκεκριμένα στο πεδίο «Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις», τις προτεραιότητες και ενδεχομένως τα εμβληματικά έργα της EUSAIR στα οποία θα συμβάλλουν. Για το λόγο αυτό πραγματοποιούνται και τηλεδιασκέψεις ανά Πυλώνα της EUSAIR με όλα τα προγράμματα για την ενημέρωση και σχετική εξειδίκευση. Η συμπλήρωση του πεδίου αποτελεί μέρος της λίστας ελέγχου της Επιτροπής.

Δείκτες

Για τη συμπλήρωση των πινάκων των δεικτών θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα οριζόμενα στο Έγγραφο Εργασίας Ι «Η λογική της παρέμβασης και οι δείκτες στο πλαίσιο του σχεδιασμού των Προγραμμάτων της ΠΠ 2021-2027» (α.π. 43182/ 12-04-2021) της ΕΥΣΣΑ και της ΕΥΣΕΚΤ. Η επιλογή των δεικτών των Προγραμμάτων γίνεται κατά προτεραιότητα από τον κατάλογο των κοινών δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων. Εφόσον προκύψει ανάγκη για χρήση ειδικών δεικτών για την κάλυψη όλων των κατηγοριών δράσεων που περιγράφονται στο κεφάλαιο 2, καλούνται οι φορείς κατάρτισης να συνεργαστούν με την ΕΥΣΣΑ και την ΕΥΣΕΚΤ προκειμένου να συζητηθεί η καταλληλότητά τους.

Στην άτυπη υποβολή του Ιουνίου 2021, οι φορείς κατάρτισης των Προγραμμάτων συνιστάται να μην συμπληρώσουν τους πίνακες με τους δείκτες. Στην περίπτωση που υπάρχει ετοιμότητα σε σχέση με τους δείκτες, συνιστάται επίσης να μην συμπληρωθούν τα ορόσημα, οι τιμές βάσης και οι τιμές στόχος. Σε αυτή τη φάση προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στη διαμόρφωση της λογικής της παρέμβασης, στην επιλογή των παρεμβάσεων και στην τεκμηρίωση που απαιτείται στο πλαίσιο του κεφαλαίου 1 του προτύπου των Προγραμμάτων. Έχοντας ολοκληρωθεί ο πρώτος κύκλος διαπραγματεύσεων και έχοντας μια καλή εικόνα των κατηγοριών δράσεων που θα περιλαμβάνουν τα Προγράμματα, θα είναι πιο ξεκάθαρο ποιοι δείκτες είναι κατάλληλοι να ενσωματωθούν στο κάθε Πρόγραμμα. Η ΕΥΣΣΑ και η ΕΥΣΕΚΤ επεξεργάζονται τα Δελτία Ταυτότητας των κοινών δεικτών ώστε το ταχύτερο δυνατόν να σταλούν στους φορείς σχεδιασμού.

Στην περίπτωση που οι φορείς κατάρτισης των Προγραμμάτων αποφασίσουν να ενσωματώσουν δείκτες στην άτυπη υποβολή, θα συμπληρώσουν τους πίνακες των δεικτών στο αρχείο excel που αποστέλλεται ηλεκτρονικά μαζί με τις παρούσες κατευθύνσεις. Σε περίπτωση που χρησιμοποιηθούν ειδικοί δείκτες θα πρέπει στη στήλη «Παρατηρήσεις Φορέα» του αρχείου να γίνει μία σύντομη τεκμηρίωση της αναγκαιότητάς τους.

3.3. Κεφάλαιο 3 «Σχέδιο χρηματοδότησης»

Στο Κεφάλαιο 3 του υποδείγματος περιλαμβάνονται όλοι οι πίνακες χρηματοδότησης. Ωστόσο, δεν απαιτείται να συμπληρωθούν όλοι οι Πίνακες κατά την υποβολή των Προγραμμάτων είτε γιατί σχετίζονται με επόμενες φάσεις υλοποίησης (π.χ. ενδιάμεση επανεξέταση) ή γιατί δεν έχουν εφαρμογή. Σε αυτή τη φάση δεν είναι έτοιμη η SFC2021 για να απενεργοποιούνται αυτόματα αυτοί οι πίνακες.

Προς διευκόλυνση των φορέων κατάρτισης των Προγραμμάτων και καθώς βάσει συμφωνίας με ΕΕ τα σχέδια των Προγραμμάτων 2021-2027 θα αναρτηθούν προς το παρόν στην SFC ως συνημμένο έγγραφο, επισημαίνονται ακολούθως οι πίνακες που δεν θα συμπεριληφθούν στα Προγράμματα:

- Όλοι οι πίνακες του Κεφαλαίου 3.1, 3.3 και 3.4
- Όλοι οι πίνακες του Κεφαλαίου 3.2 για όλα τα Προγράμματα εκτός από το ΣΔΑΜ, το οποίο ωστόσο δεν συμπληρώνει τους πίνακες 3 και 4.

Οι πίνακες του Κεφαλαίου 3.5 περιλαμβάνουν διακριτά το **ποσό ευελιξίας** στα έτη 2026 και 2027 (δεν αφορά το ΕΤΘΑΥ). **Υπενθυμίζεται ότι το ποσό ευελιξίας αντιστοιχεί στο 50% της συνεισφοράς της Ένωσης για τα έτη 2026 και 2027.** Το ποσό ευελιξίας περιλαμβάνεται διακριτά και στους πίνακες του Κεφαλαίου 3.6.

3.4. Κεφάλαιο 4 «Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι»

Στην άτυπη υποβολή του Ιουνίου 2021 το Κεφάλαιο 4 για τους Αναγκαίους Όρους δεν θα συμπληρωθεί.

3.5. Κεφάλαιο 5 «Αρμόδιες για το πρόγραμμα αρχές»

Ο Πίνακας 1 του Κεφαλαίου 5 θα συμπληρωθεί ως ακολούθως:

Αρμόδιες για το πρόγραμμα αρχές	Επωνυμία του φορέα [500]
Διαχειριστική αρχή	ΕΥΔ ...
Ελεγκτική αρχή	ΕΔΕΛ
Φορέας που λαμβάνει πληρωμές από την Επιτροπή	-
Κατά περίπτωση, ο φορέας ή φορείς που λαμβάνουν πληρωμές από την Επιτροπή σε περίπτωση τεχνικής βοήθειας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 36 παράγραφος 5	-
Λογιστική διαδικασία στην περίπτωση που η εν λόγω διαδικασία έχει ανατεθεί σε φορέα πλην της διαχειριστικής αρχής	Αρχή Πιστοποίησης

3.6. Κεφάλαιο 6 «Εταιρική σχέση»

Το Κεφάλαιο 6 θα πρέπει να συμπληρωθεί κατάλληλα και να γίνουν αναφορές στη διαδικασία επιλογής των εταίρων και στη συμμετοχή τους κατά τη διαδικασία του σχεδιασμού των Προγραμμάτων. Αναφορά θα πρέπει να γίνει επίσης στη συμμετοχή των εταίρων και κατά την υλοποίηση των Προγραμμάτων.

Για το θέμα της εταιρικής σχέσης είχε γίνει εκτεταμένη αναφορά στο Κεφάλαιο 6 της 2^{ης} εγκυκλίου για την προετοιμασία του σχεδιασμού των Προγραμμάτων 2021-2027

(α.π. 125192/25-11-20). Οι φορείς σχεδιασμού μπορούν να ανατρέξουν στο εν λόγω κείμενο και να χρησιμοποιήσουν από εκεί κατάλληλα αποσπάσματα. Στο κείμενο αυτό οι φορείς σχεδιασμού μπορούν να ενημερωθούν, επίσης, για το περιεχόμενο του Κανονισμού που αφορά τον Κώδικα Δεοντολογίας, σχετικά με τη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης και τη συμμετοχή των εταίρων στο σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των Προγραμμάτων.

3.7. Κεφάλαιο 7 «Επικοινωνία και προβολή»

Στις 15.12.2020 εστάλησαν, από τη Μονάδα Γ' «Πληροφόρησης και Επικοινωνίας» της ΕΥΣΣΑ στους υπεύθυνους επικοινωνίας των Προγραμμάτων, οδηγίες για τη σύνταξη της στρατηγικής επικοινωνίας των Προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 και τον τρόπο συμπλήρωσης του Κεφαλαίου 7 του προτύπου. Προς υποβοήθηση, οι οδηγίες συμπεριλαμβάνονται στις παρούσες κατευθύνσεις ως Παράρτημα V.

4. Χρονοπρογραμματισμός και επόμενες ενέργειες

Με βάση τον προγραμματισμό θα πρέπει να αποσταλούν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μέχρι **22/06/2021** οι πίνακες που επισυνάπτονται στις παρούσες κατευθύνσεις καθώς και να αναρτηθούν στον ΔΙΑΥΛΟ τα σχέδια των τομεακών και περιφερειακών Προγραμμάτων σε word κάνοντας χρήση του προτύπου υποδείγματος (template) των Προγραμμάτων (Παράρτημα V του ΚΚΔ), προκειμένου να ξεκινήσει η διαβούλευση με την ΕΑΣ, η οποία θα ολοκληρωθεί στις **28/06/2021** με στόχο να γίνει η άτυπη υποβολή των τομεακών και περιφερειακών Προγραμμάτων μέσω της SFC2014 στις **30/06/2021**. Στόχος είναι να γίνει η επίσημη υποβολή των Προγραμμάτων την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου, υπό την προϋπόθεση της έγκρισης των Κανονισμών μέχρι το τέλος του Ιουνίου και την επίσημη υποβολή του ΕΣΠΑ 2021-2027 αρχές Ιουλίου. Υπενθυμίζεται ότι βάσει του ΚΚΔ, τα Προγράμματα υποβάλλονται το αργότερο 3 μήνες μετά την 1^η επίσημη υποβολή του συμφώνου εταιρικής σχέσης.

Στις παρούσες κατευθύνσεις για την κατάρτιση των Προγραμμάτων 2021-2027 επισυνάπτονται ηλεκτρονικά τα ακόλουθα:

- Οι χρηματοδοτικοί πίνακες ανά Πρόγραμμα, Ταμείο, ΣΠ και έτος, στη βάση των οποίων θα γίνει ο σχεδιασμός των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (Παράρτημα I και II).
- Πίνακας με την εκτιμώμενη αναγκαία κατανομή των πόρων για τη ΒΑΑ ανά Πρόγραμμα (Παράρτημα III).
- Η αντιστοίχιση των ειδικών στόχων με τα πεδία παρέμβασης (Παράρτημα IV)
- Οι οδηγίες για τη συγγραφή της Ενότητας 7: Επικοινωνία και Προβολή του Προγράμματος (Παράρτημα V).
- Το πρότυπο (template) του Προγράμματος (Παράρτημα V του ΚΚΔ στα ελληνικά) το οποίο θα χρησιμοποιηθεί από τους φορείς κατάρτισης των Προγραμμάτων. Το συμπληρωμένο πρότυπο θα αναρτηθεί ως «άλλο έγγραφο του ΚΜ» με τη μορφή pdf κατά την άτυπη υποβολή στην SFC2014.
- Οι πίνακες 1 των ενότητων 3.5 και 3.6 του προτύπου του Προγράμματος σε αρχείο excel για να συμπληρωθούν από τους φορείς κατάρτισης των προγραμμάτων και να αποσταλούν στην ΕΥΣΣΑ.
- Οι πίνακες του προτύπου για τους δείκτες και για την κατηγοριοποίηση σε αρχείο excel για να συμπληρωθούν από τους φορείς κατάρτισης των προγραμμάτων και να αποσταλούν στην ΕΥΣΣΑ.

Οι φορείς κατάρτισης των Προγραμμάτων θα συμπληρώσουν τους χρηματοδοτικούς πίνακες του προτύπου του Προγράμματος καθώς και τους πίνακες των δεικτών (όπου απαιτείται) και της κατηγοριοποίησης και θα τους αποστείλουν μέχρι τις **22 Ιουνίου 2021** στα email: eyssa@m nec.gr και ikondyli@mou.gr.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Κατανομή πόρων ανά Ταμείο, κατηγορία περιφέρειας και στόχο πολιτικής

(συνημμένο αρχείο excel)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Ετήσιες κατανομές πόρων

(συνημμένο αρχείο excel)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Κατανομές πόρων ΕΤΠΑ για τον ΕΣ 5.ι

(συνημμένο αρχείο excel)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV: Αντιστοίχιση ειδικών στόχων με πεδία παρέμβασης

(συνημμένο αρχείο excel)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: Οδηγίες για τη συγγραφή της Ενότητας 7: Επικοινωνία και Προβολή του Προγράμματος

(συνημμένο αρχείο pdf)